

Planter

Følg forekomsten af bladribbesnudebiller i vinterraps

De første registreringer i ca. 30 vinterrapsmarker kan ses fra 12. marts. Bekæmpelse anbefales kun ved fangster over tærsklen i egne fangbakker og samtidig relativ høje temperaturer. Anskaf egne fangbakker.

Viden om Opdateret 01. februar 2024

Behovet for at bekæmpe bladribbesnudebiller i vinterraps vurderes i de fleste år som værende lavt, men i 2022 optrådte der mere udbredte angreb i mange marker. Forsøg i 2022 og 2023 har vist nettomerudbytter for bekæmpelse fra nul til 4 hkg/ha afhængig af angrebsgrad. Udfordringen er at udpege marker med behov samt at fastlægge tidspunktet for bekæmpelse i marts-april, som er en lang periode. I 2024 udføres der igen forsøg med bekæmpelse.

For at blive bedre til at vurdere behovet vil der igen i 2024 være et registreringsnet. Der er i samarbejde med planteavlskonsulenterne udstationeret gule fangbakker i ca. 30 vinterrapsmarker. Der er udsat 4 fangbakker pr. mark, og fangbakkerne hæves efterhånden som rapsen vokser. Bladribbesnudebillerne overvintrer i hegn og lign., og én af fangbakkerne stilles derfor op ved hegn o.lign., mens de øvrige tre fangbakker placeres med 75-100 meters mellemrum i marken.

Et IPM projekt i 2023 viste variation i fangsterne i marken og flest ved hegn o.lign. Antallet af fangbakker er i år derfor udvidet fra to til fire pr. mark.

Første aflæsning af fangster foretages 11.-12. marts, og udviklingen kan de følgende ca. 8 uger følges i registreringsnettet.

Ca. 1. juni opgøres angrebsgraden af bladribbesnudebillelarver i et ubehandlet område omkring fangbakkerne, så forekomsten af biller kan relateres til larveangreb.

Bladribbesnudebilleren er det tidligste skadedyr i rapsen, og registreringsnettet starter derfor tidligt. Tidspunktet for bladribbesnudebillernes fremkomst er meget styret af temperaturen. Begyndende flyvning sker på solrige dage ved 11-12 °C. Ved 12 °C og mere end 7 timers solskin eller ved 15 °C og mere end 3 timers solskin optræder de mere talrigt.

Tærskel i gule fangbakker

Det er svært at opgøre angrebsstyrken i marken, fordi bladribbesnudebillerne meget hurtigt lader sig falde til jorden ved den mindste berøring af planterne, men prøv alligevel at undersøge marken for bladribbesnudebiller. I Tyskland anbefales det at anvende gule fangbakker til at opgøre forekomsten og sammenholde fangsterne med temperaturforholdene. Det anbefales derfor, at man anskaffer sig gule fangbakker. Fangbakkerne kan bestilles hos www.forsogsværktøj.dk.

Den officielle tyske bekæmpelsestærskel er med den størrelse fangbakker, som vi bruger i Danmark, 30 biller i gennemsnit pr. fangbakke indenfor 3 dage. Der er dog ikke fuld enighed om denne tærskel. Det skyldes bl.a., at der er fundet en variation i forekomsten af bladribbesnudebiller i de gule fangbakker i forskellige områder af marken.

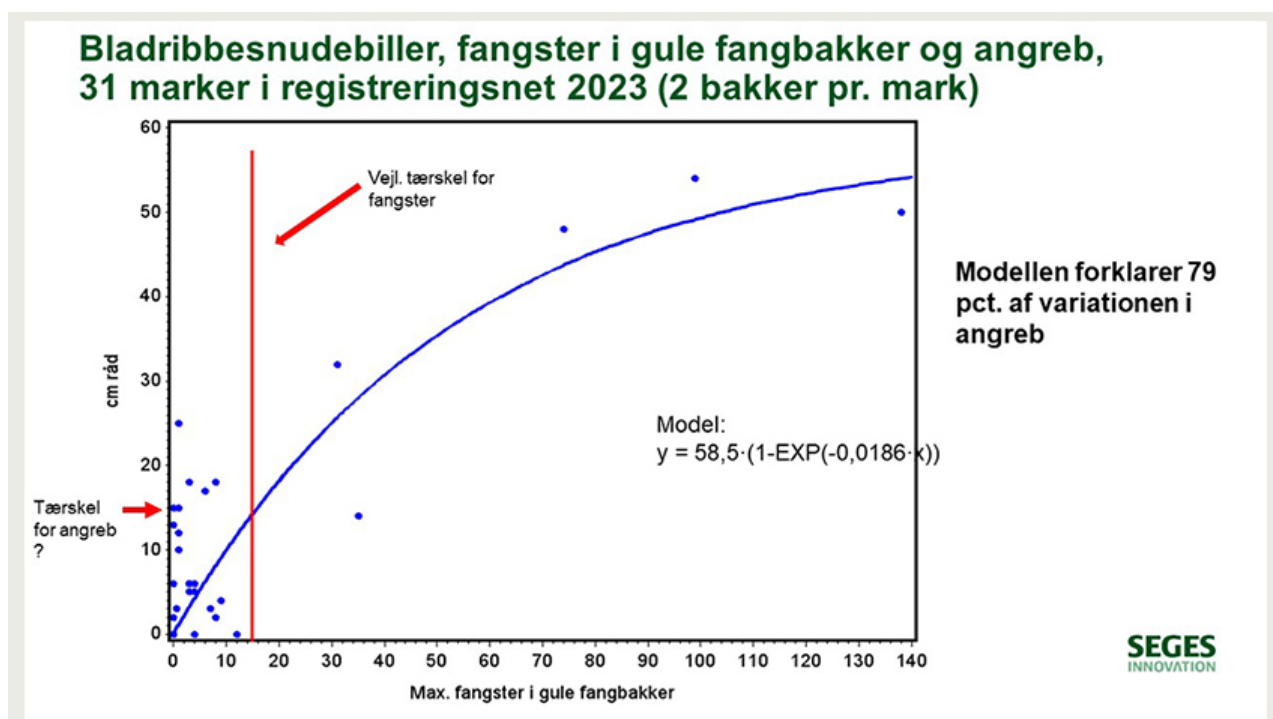
Rapsens kondition har også vist sig at være af betydning for udbyttetabene ved angreb. Det antages også, at tynde stængler lettere skades end tykke stængler. Endvidere har alle ikke mulighed for at undersøge fangbakkerne hver 3. dag. Bekæmpelse anbefales under hensyn til disse forhold ved mindst 15 bladribbesnudebiller i gennemsnit pr. fangbakke indenfor en uge. Ved bekæmpelsesbehov skal bekæmpelse tidligst udføres ca. 10-14 dage efter, at de første bladribbesnudebiller er observeret i fangbakkerne, da bladribbesnudebillerne ikke straks lægger æg. Bekæmpelse skal ske, før bladribbesnudebillerne lægger æg. Æggene lægges i bladstilkene og i mindre omfang i stænglerne. Hvis det er køligt efter overskridelse af tærsklen, kan bekæmpelse trækkes til det bliver lunere vejr (10-12 grader).

Der er både set tilfælde af små fangster og efterfølgende kraftige angreb og tilfælde af meget store fangster og efterfølgende svage angreb. Årsagen hertil er, at æglægningsintensiteten er meget afhængig af temperaturforholdene. Ved høje temperaturer lægger hver hun flere æg. Fangsterne skal derfor sammenholdes med temperaturdata.

Bekæmpelse af bladribbesnudebiller anbefales kun, såfremt der er udsat gule fangbakker i marken med fangster af bladribbesnudebiller over tærsklen. Der skal samtidig være relativ høje temperaturer.

I figur 1 ses sammenhængen mellem fangster i gule fangbakker i registreringsnettet i 2023 og angreb af bladribbesnudebiller i stænglerne senere. Modellen forklarer 79 procent af variationen i angreb. Tilsyneladende er fangbakkerne bedre til at fastlægge kraftigere angreb end til at fastlægge svagere angreb. Nogen tærskel for angrebsgrad er ikke fastlagt, men ud fra de nuværende data vurderes det at ligge omkring i gennemsnit 15 cm gnav i stænglerne.

Gnavene må ikke overvurderes. Ledningsstrengene ligger helt yderst i stænglerne, og der skal derfor noget gnav til at beskadige disse.

Figur 1. Sammenhæng mellem fangster i gule fangbakker i 31 marker i registreringsnettet i 2023 og larveangreb (cm råd) ca. 1. juni.

Tag hensyn til naturlige fjender

Når bladribbesnudebillerne er aktive, er også mange snyltehvepse aktive. Snyltehvepsene parasitterer larver af rapsskadedyr bl.a. rapsjordlopper, hvilket nedsætter bestanden til efteråret (rapsjordlopper) og næste år (bladribbesnudebiller, glimmerbøsser, skulpesnudebiller). Ved bekæmpelse af bladribbesnudebiller bekæmper man også snyltehvepsene.

Midler med effekt

Godkendte pyrethroider (excl. Mavrik) anbefales til bekæmpelse. Mavrik har ikke effekt mod bladribbesnudebiller. Kaiso Sorbie har bladribbesnudebiller på etiketten, mens Lamdex kun må anvendes, hvis der samtidig er angreb af andre skadedyr. Normaldosen af Kaiso Sorbie mod bladribbesnudebiller er 0,15 kg/ha, hvilket mht. indhold af aktivstof svarer til 0,3 kg/ha Lamdex. Der er ingen erfaringer med nedsatte doser, men 0,1 kg Kaiso Sorbie/0,2 kg Lamdex anbefales. Kaiso Sorbie må anvendes een gang pr. sæson. Vær derfor opmærksom, hvis midlet også er anvendt mod rapsjordlopper i efteråret.

Hvis der samtidig er behov for bekæmpelse af glimmerbøsser, skal der anvendes en blanding af Kaiso Sorbie/Lamdex og Mavrik da Kaiso Sorbie/Lamdex ikke har effekt mod glimmerbøsser grundet resistensudvikling hos glimmerbøsser.

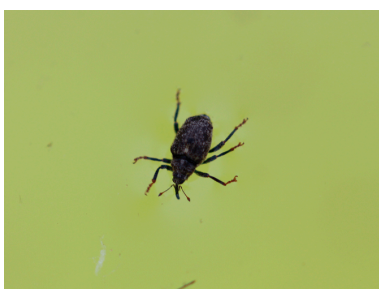
Mod glimmerbøsser anbefales kun Mavrik.

Snudebille med rødgule fødder

Bladribbesnudebiller ligner skulpesnudebiller, men har rødgule fødder og en hvidlig plet på ryggen. Den hvidlige plet på ryggen er ikke særlig tydelig, når billerne er våde, så det kan være nødvendigt at tørre billerne i køkkenrulle papir. Bladribbesnudebiller er 3-4 mm lang og har en karakteristisk lang snude. Larverne er ca. 3 mm, lemmeløse og hvide med brunt hoved og ligger tit i c-form. De kan findes inde i stænglerne fra omkring medio maj, men tidspunktet afhænger af temperaturen i foråret. Ca. 1. juni er ofte et godt tidspunkt at undersøge stænglerne for evt. larveangreb. Se billeder nedenfor.

Billede 1. Bladribbesnudebille i gul fangbakke. Bemærk de rødgule fødder.

Billede 2. Bladribbesnudebille. Bemærk den lyse plet på ryggen.

Billede 3. Ca. 1. juni er et godt tidspunkt at flække rapsstænglerne på og undersøge dem for evt. angreb af bladribbesnudebillelarver. Her forskellige angrebsgrader. Nederst ses en uangreben stængel. Ledningsstrengene ligger helt yderst i stænglen, og der skal derfor kraftigere angreb til at påvirke disse.

Billede 4. Larver af bladribbesnudebiller.

Billede 5. Udgangshul efter bladribbesnudebillelarve fotograferet primo juni.

Emneord

Insekticider

Registreringsnet/varsling

Skadedyrsbekæmpelse

Publiceret: 13. februar 2020

Opdateret: 01. februar 2024

Vil du vide mere?

Ghita Cordsen Nielsen

Landskonsulent, Planteværn

SEGES Innovation P/S

gcn@seges.dk

+45 2028 2695

Støttet af

Planteafgiftsfonden

SEGES Innovation P/S Tlf. 8740 5000
Agro Food Park 15 Fax. 8740 5010
8200 Aarhus N Email info@seges.dk